

ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА

*За редакцією д. м. н.,
професора, заслуженого лікаря
України Р. О. Сабадишина*

Вінниця
Нова Книга
2019

УДК 616/618(075)
В60

*Рекомендовано вченою радою Рівненської медичної академії як підручник
(протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.)*

Колектив авторів:

Від Рівненської медичної академії:

Д. м. н., професор, заслужений лікар України **Сабадишин Р. О.**, **Смоляк В. Р.**, к. м. н. **Гашинська О. С.**, к. м. н. **Баб'як О. В.**, **Бобошко Т. І.**, **Бойчук Т. М.**, **Гордашко Т. А.**, **Горська О. В.**, к. п. н. **Дем'янчук М. Р.**, **Дем'янчук Т. М.**, **Джула І. М.**, **Казирід С. Г.**, **Кирична А. Ю.**, **Літвінчук О. Ф.**, **Легка М. В.**, **Ординський М. Л.**, **Повар Н. А.**, **Сабадишина О. Б.**, **Шадий С. Б.**, к. ф. н. **Штрімайтіс О. В.**

Від Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського:

Д. м. н., професор, зав. кафедри внутрішньої медицини № 1 Пасечко Н. В.; д. м. н., професор, зав. кафедри внутрішньої медицини № 3 Мартинюк Л. П.; к. м. н., ас. Ружицька О. О., к. м. н. Кулешко І. І.

Від Національного медичного університету імені О. О. Богомольця:

(кафедра загальної практики /сімейної медицини): д. мед. н., проф. **Барна О. М.**, к. м. н., доц. **Кіржнер Г. Д.**, **Шимон М. М.**

Від Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького:

(кафедра терапії № 1 та медичної діагностики ФПДО): к. мед. н., доц. **Ільницька Л. А.**

Рецензенти:

Господарський Ігор Ярославович, д. м. н., професор, зав. кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського, лікар-ендокринолог.

Скрипник Ігор Миколайович, заслужений діяч науки і техніки України, д. м. н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти ДВНЗ “Української медичної стоматологічної академії м. Полтава МОЗ України”.

За редакцією доктора медичних наук, професора, заслуженого лікаря України Р. О. Сабадишина

В60 **Внутрішня медицина** : підручник / [Сабадишин Р. О., Смоляк В. Р., Гашинська О. С.] ; за ред. Р. О. Сабадишина. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 528 с.
ISBN 978–966–382–790–2

У розділах книги викладено сучасні погляди на етіологію, патогенез, клініку та лікування захворювань внутрішніх органів. Особливу увагу звернено на клініку, детально проаналізовано основні ефективні методи лікування терапевтичної патології.

Підручник написаний у відповідності з програмою, затвердженою Головним управлінням навчальних закладів, кадрів і науки МОЗ України і рекомендований для студентів медичних коледжів та училищ. Інформація, викладена в підручнику, може бути корисною для студентів медичних інститутів, академій, медичних факультетів університетів, а також для практикуючих лікарів.

УДК 616/618(075)

Зміст

Перелік скорочень	6
Вступ	9

Розділ 1 СЕРЦЕВО-СУДИННІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Глава 1.1. Аритмії д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н., доц. Ільницька Л. А.	14
Глава 1.2. Атеросклероз д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. Гашинська О. С., Гордашко Т. А.	30
Глава 1.3. Вади серця д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Шадий С. Б.	37
Глава 1.4. Гіпертонічна хвороба д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. Гашинська О. С.	44
Глава 1.5. Гостра правшлуночкова недостатність д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Джула І. М.	61
Глава 1.6. Гостра лівошлуночкова недостатність д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Джула І. М.	66
Глава 1.7. Гостра судинна недостатність д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Джула І. М.	70
Глава 1.8. Інфаркт міокарда д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. Гашинська О. С.	75
Глава 1.9. Інфекційний ендокардит д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. доц. Ільницька Л. А., Повар Н. А.	84
Глава 1.10. Ішемічна хвороба серця д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Повар Н. А.	97
Глава 1.11. Кардіоміопатії д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Шадий С. Б.	111
Глава 1.12. Кардіосклероз д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. Гашинська О. С., к.ф.н. Штрімайтіс О.В., Повар Н. А.	119
Глава 1.13. Міокардити д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Повар Н. А.	123
Глава 1.14. Соматоформна дисфункція вегетативної нервової системи д.м.н., проф. Барна О. М., к.м.н., доц. Кіржнер Г. Д., Повар Н. А., Легка М. В. Шимон М. М.	127
Глава 1.15. Перикардити д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Повар Н. А.	134
Глава 1.16. Хронічна серцева недостатність (ХСН) д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Джула І. М., Повар Н. А.	138

Розділ 2 ЗАХВОРЮВАННЯ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Глава 2.1. Бронхіальна астма д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Сабадишина О. Б., Казирід С. Г.	153
Глава 2.2. Бронхіти д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Сабадишина О. Б., Казирід С. Г.	166
Глава 2.3. Бронхоектатична хвороба д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н., доц. Ільницька Л. А.	177
Глава 2.4. Емфізема легень д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Сабадишина О. Б.	181
Глава 2.5. Плеврити д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Сабадишина О. Б.	185
Глава 2.6. Пневмонія д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Сабадишина О. Б., Казирід С. Г.	188
Глава 2.7. Пневмосклероз д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Сабадишина О. Б.	202
Глава 2.8. Рак легень д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Сабадишина О. Б.	203
Глава 2.9. Туберкульоз легень д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Ординський М. Л.	206
Глава 2.10. Хронічне легеневе серце д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Шадий С. Б.	220

Розділ 3 ЗАХВОРЮВАННЯ ШЛУНКОВО-КИШКОВОГО ТРАКТУ

Глава 3.1. Виразкова хвороба д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. Дем'янчук М. Р., Дем'янчук Т. М.	228
Глава 3.2. Гастрит д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Дем'янчук Т. М., к.п.н. Дем'янчук М. Р.	240
Глава 3.3. Хронічний гепатит д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. Баб'як О. В.	250
Глава 3.4. Дискінезія жовчовивідних шляхів д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. Баб'як О. В.	261
Глава 3.5. Жовчнокам'яна хвороба д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Дем'янчук Т. М., к.п.н. Дем'янчук М. Р.	267

Глава 3.6. Рак шлунка	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Дем'янчук Т. М.,</i>	
<i>к.п.н. Дем'янчук М. Р.</i>	275
Глава 3.7. Хронічний безкам'яний холецистит	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Дем'янчук Т. М.,</i>	
<i>к.п.н. Дем'янчук М. Р.</i>	282
Глава 3.8. Хронічний ентероколіт	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Дем'янчук Т. М.,</i>	
<i>к.п.н. Дем'янчук М. Р.</i>	290
Глава 3.9. Хронічний панкреатит	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. Баб'як О. В.,</i>	
<i>Жилінський А. П.</i>	301
Глава 3.10. Цироз печінки	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., к.м.н. Баб'як О. В.</i>	309

Розділ 4 РЕВМАТОЛОГІЯ

Глава 4.1. Деформуючий остеоартроз	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Кирнична А. Ю.</i>	320
Глава 4.2. Гостра ревматична лихоманка	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Шадий С. Б.</i>	332
Глава 4.3. Ревматоїдний артрит	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Кирнична А. Ю.</i>	343
Глава 4.4. Системний червоний вовчак	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О. Літвінчук О. Ф.</i>	358
Глава 4.5. Системна склеродермія	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Літвінчук О. Ф.</i>	369

Розділ 5 ЗАХВОРЮВАННЯ НИРОК

Глава 5.1. Гломерулонефрит	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Мартинюк Л. П.,</i>	
<i>к.м.н. Ружицька О. О., Смоляк В. Р.</i>	378
Глава 5.2. Хронічний гломерулонефрит	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Мартинюк Л. П.,</i>	
<i>к.м.н. Ружицька О. О., Смоляк В. Р.</i>	382
Глава 5.3. Гострий пієлонефрит	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., д.м.н.,</i>	
<i>проф. Мартинюк Л. П., к.м.н. Ружицька О. О.,</i>	
<i>Смоляк В. Р.</i>	385
Глава 5.4. Хронічний пієлонефрит	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Мартинюк Л. П.,</i>	
<i>к.м.н. Ружицька О. О., Смоляк В. Р.</i>	389

Глава 5.5. Сечокам'яна хвороба	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Мартинюк Л. П.,</i>	
<i>к.м.н. Ружицька О. О., Смоляк В. Р.</i>	392
Глава 5.6. Гостра ниркова недостатність	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Мартинюк Л. П.,</i>	
<i>к.м.н. Ружицька О. О., Смоляк В. Р.</i>	395
Глава 5.7. Хронічна ниркова недостатність	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Мартинюк Л. П.,</i>	
<i>к.м.н. Ружицька О. О., Смоляк В. Р.</i>	398
Глава 5.8. Цистит	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Мартинюк Л. П.,</i>	
<i>к.м.н. Ружицька О. О., Смоляк В. Р.</i>	404

Розділ 6 ГЕМАТОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Глава 6.1. Анемії	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Джула І. М.</i>	408
Глава 6.2. Гемофілії	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Бойчук Т. М.</i>	426
Глава 6.3. Геморагічний васкуліт	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Бойчук Т. М.</i>	429
Глава 6.4. Гемобластози	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Бойчук Т. М.</i>	431
Глава 6.5. Лімфогранулематоз	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Бойчук Т. М.</i>	441

Розділ 7 ЕНДОКРИННІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Глава 7.1. Акремегалія. Гігантизм	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	443
Глава 7.2. Гіпотиреоз	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	446
Глава 7.3. Дифузний токсичний зоб	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	449
Глава 7.4. Ендемічний зоб	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	454

Глава 7.5. Нецукровий діабет	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	458
Глава 7.6. Ожиріння	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	460
Глава 7.7. Первинний гіперальдостеронізм (синдром Конна)	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	464
Глава 7.8. Феохромоцитома	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	466
Глава 7.9. Хронічна надниркова недостатність	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	469
Глава 7.10. Хвороба Іценка – Кушинга	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Бобошко Т. І.</i>	472
Глава 7.11. Цукровий діабет	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О.,</i>	
<i>д.м.н., проф. Пасечко Н. В., к.м.н. Кулешко І. І.,</i>	
<i>Горська О. В.</i>	476

Розділ 8 ІМУНОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Глава 8.1. Алергічні хвороби	
<i>д.м.н., проф. Господарський І. Я., Горська О. В.</i>	496
Глава 8.2. Клінічні форми алергічних реакцій	
<i>д.м.н., проф. Господарський І. Я., Горська О. В.</i>	510

Розділ 9 ПРОФЕСІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ

Глава 9.1. Пневмоконіози	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Гордашко Т. А.</i>	522
Глава 9.2. Силікоз	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Гордашко Т. А.</i>	524
Глава 9.3. Вібраційна хвороба	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Гордашко Т. А.</i>	526
Глава 9.4. Професійні інтоксикації	
<i>д.м.н., проф. Сабадишин Р. О., Гордашко Т. А.</i>	528

РОЗДІЛ 10 ПАЛІАТИВНА МЕДИЦИНА

Глава 10.1. Паліативна допомога	
<i>Сабадишина О. Б., к.м.н. Баб'як О. В.</i>	537
Список літератури	551

Навчальне видання

Сабадишин Ростислав Олексійович
Смоляк Віра Романівна
Гашинська Олена Степанівна та ін.

Внутрішня медицина

Підручник

Редактор *І. В. Шпента*
Коректор *Л. Я. Шутова*
Комп'ютерна верстка: *Г. А. Пешков*

Підписано до друку 17.10.19. Формат 70×100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 42,77. Зам. № 1945.

ПП "Нова Книга"
21029, м. Вінниця, вул. М. Ващука, 20
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2646 від 11.10.2006 р.
Тел. (0432) 56-01-87. Факс 56-01-88
E-mail: info@novaknyha.com.ua
www.nk.in.ua